

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

10 декември 2013 година *

„Обжалване — Държавни помощи — Освобождаване от акциз върху минералните масла — Служебно начало — Служебно разглеждане на основание от съда на Съюза — Връзка между данъчна хармонизация и контрол върху държавни помощи — Съответни правомощия на Съвета и Комисията — Принцип на правната сигурност — Презумпция за законосъобразност на актовете на Съюза“

По дело C-272/12 P

с предмет жалба на основание член 56 от Статута на Съда на Европейския съюз, подадена на 1 юни 2012 г.,

Европейска комисия, за която се явяват V. Di Bucci, G. Conte, D. Grespan, N. Khan и K. Walkerová, в качеството на представители, със съдебен адрес в Люксембург,

жалбоподател,

като другите страни в производството са:

Ирландия, за която се явява E. Creedon, в качеството на представител, подпомагана от P. McGarry, SC, със съдебен адрес в Люксембург,

Френска република, за която се явява G. de Bergues и първоначално J. Gstalter, а впоследствие N. Rouam, в качеството на представители,

Италианска република, за която се явява G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от G. Aiello, avvocato dello Stato, със съдебен адрес в Люксембург,

Eurallumina SpA, установено в Portoscuso (Италия), за което се явяват R. Denton и A. Stratakis, както и L. Martin Alegi и L. Philippou, solicitors,

Aughinish Alumina Ltd, установено в Askeaton (Ирландия), за което се явява C. Waterson, както и C. Little и J. Handoll, solicitors,

жалбоподатели в първоинстанционното производство

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: V. Skouris, председател, K. Lenaerts, заместник-председател, A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta и T. von Danwitz, председатели на състав, A. Rosas, J. Malenovský, E. Levits, Ал. Арабаджиев, M. Berger, A. Prechal, E. Jarašiūnas (докладчик) и C. Vajda, съдии,

* Езици на производството: френски, английски и италиански.

генерален адвокат: Y. Bot,

секретар: V. Tourrès, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 9 април 2013 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 18 юли 2013 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 С жалбата си Европейската комисия иска отмяната на Решение на Общия съд на Европейския съюз от 21 март 2012 г. по дело Ирландия и др./Комисия (T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV и T-69/06 RENV, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“), с което Общият съд отменя Решение 2006/323/ЕО на Комисията от 7 декември 2005 година за освобождаване от акциз на минералните масла, използвани като гориво за производството на двуалуминиев триоксид в района на Гардан, в района на Шанън и в Сардиния, прилагано съответно от Франция, Ирландия и Италия (ОВ L 119, 2006 г., стр. 12, наричано по-нататък „спорното решение“), доколкото в него се констатира или то почива на констатацията, че освобождаванията от акцизи върху минералните масла, използвани като гориво за производството на двуалуминиев триоксид, прилагани от Френската република, от Ирландия и от Италианската република до 31 декември 2003 г., представляват държавни помощи по смисъла на член 87, параграф 1 ЕО и доколкото с него се разпорежда на Френската република, на Ирландия и на Италианската република да предприемат всички необходими мерки, за да се възстановят посочените освобождавания от техните бенефициери, тъй като последните не са заплатили акциз от поне 13,01 EUR на 1000 kg тежки минерални масла.

Правна уредба

- 2 Акцизите върху минералните масла са предмет на няколко директиви, а именно Директива 92/81/ЕИО на Съвета от 19 октомври 1992 година за хармонизиране структурата на акциза върху минералните масла (ОВ L 316, стр. 12), Директива 92/82/ЕИО на Съвета от 19 октомври 1992 година за сближаване на акцизните ставки за минералните масла (ОВ L 316, стр. 19) и Директива 2003/96/ЕО на Съвета от 27 октомври 2003 година относно реструктурирането на правната рамката на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията (ОВ L 283, стр. 51; Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 2, стр. 98), която отменя Директиви 92/81 и 92/82, считано от 31 декември 2003 г.

- 3 Член 8, параграф 4 от Директива 92/81 гласи:

„Съветът, като действа единодушно по предложение на Комисията, може да даде разрешение на всяка държава членка да въведе допълнително освобождаване или редуциране на нивата на данъчно облагане поради специфични съображения.

Държава членка, която желае да приложи такава мярка, трябва да информира по съответен начин Комисията, като ѝ предостави цялата свързана със случая и необходима информация. Комисията в срок от един месец информира всички останали държави членки за предлаганата мярка.

Счита се, че Съветът е разрешил прилагането на предложеното освобождаване или намаление на данъците, ако в срок от два месеца след датата, на която другите държави членки са били уведомени в съответствие с втора алинея, нито Комисията, нито някоя друга държава членка е поискала въпросът да се разгледа от Съвета“ [неофициален превод].

- 4 Съгласно член 8, параграф 5 от тази директива:

„Ако счете, че предвидените в параграф 4 освобождавания от данъци или намалени данъчни ставки вече не са обосновани, особено що се отнася до гарантиране на лоялната конкуренция или липсата на нарушение във функционирането на вътрешния пазар или във връзка с политиките на Общността в областта на опазване на околната среда, Комисията трябва да представи съответни предложения на Съвета. Съветът взема решение по тези предложения с единодушие“ [неофициален превод].

- 5 В член 6 от Директива 92/82 минималната акцизна ставка за тежките дизелови горива се определя на 13 EUR на 1000 kg, считано от 1 януари 1993 г.
- 6 В член 2, параграф 4, буква б), второ тире от Директива 2003/96 се предвижда, че последната не се отнася до енергийните продукти с двойно предназначение, тоест тези, които се използват едновременно както за гориво за отопление, така и за цели, различни от моторно гориво или гориво за отопление. Използването на енергийните продукти за химическа редукция и при електролитни и металургични процеси се счита за двойно предназначение. Така, считано от 1 януари 2004 г., датата на влизане в сила на тази директива, вече няма минимална акцизна ставка за тежките дизелови горива, използвани за производството на двуалуминиев триоксид. Освен това член 18, параграф 1 от посочената директива допуска до 31 декември 2006 г. държавите членки да продължат да прилагат намаленията в нивата на данъчно облагане или освобождаванията от данъци, изброени в приложение II от същата директива, в което са посочени освобождаванията от акциз върху тежките дизелови горива, използвани като гориво за производството на двуалуминиев триоксид в района на Гардан, в района на Шанън и в Сардиния.

Обстоятелства, предхождащи спора

- 7 Ирландия, Италианската република и Френската република освобождават от акциз минералните масла, използвани за производството на двуалуминиев триоксид, съответно в района на Шанън от 1983 г., в Сардиния от 1993 г. и в района на Гардан от 1997 г.
- 8 Тези освобождавания (наричани по-нататък „спорните освобождавания“) са разрешени съответно с Решение 92/510/ЕИО на Съвета от 19 октомври 1992 година относно разрешаване на държавите членки да продължат да прилагат съществуващите намаления на акцизните ставки или освобождавания от акциз по отношение на определени минерални масла, използвани за специални цели, в съответствие с предвидената в член 8, параграф 4 от Директива 92/81 процедура (ОВ L 316, стр. 16), с Решение 93/697/ЕО на Съвета от 13 декември 1993 година относно разрешаване на определени държави членки да приложат или да продължат да прилагат намаления на акцизните ставки или освобождавания от акциз по отношение на определени минерални масла, използвани за специални цели, в съответствие с предвидената в член 8, параграф 4 от Директива 92/81 процедура (ОВ L 321, стр. 29) и с Решение 97/425/ЕО на Съвета от 30 юни 1997 г. относно разрешаване на държавите членки да приложат или да продължат да прилагат съществуващите намаления на акцизните ставки или освобождавания от акциз по отношение на определени минерални масла, използвани за специални цели, в съответствие с предвидената в Директива 92/81 процедура (ОВ L 182, стр. 22). Впоследствие тези разрешения са продължавани многократно от Съвета, последно с Решение 2001/224/ЕО на Съвета от

12 март 2001 година относно намалени ставки на акцизите и освобождаване от акцизи на определени минерални масла при използването им за специални цели (ОВ L 84, стр. 23; Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 2, стр. 46) до 31 декември 2006 г.

- 9 В съображение 5 от последното решение се пояснява, че то не предопределя „изхода от процедурите в случай на смущения във функционирането на единния пазар, които биха могли да бъдат предприети, по-специално в съответствие с член[ове 87 ЕО] и [88 ЕО]“ и че то не отменя „изискването държавите членки да нотифицират Комисията в случаите на потенциални държавни помощи съгласно член [88 ЕО]“.
- 10 С три решения от 30 октомври 2001 г. Комисията започва предвидената в член 88, параграф 2 ЕО процедура по отношение на всяко едно от спорните освобождавания. При приключване на тази процедура Комисията приема спорното решение, съгласно което:
- предоставените от Ирландия, Френската република и Италианската република освобождавания от акциз на тежките минерални масла, използвани в производството на двуалуминиев триоксид до 31 декември 2003 г., съставляват държавна помощ по смисъла на член 87, параграф 1 ЕО,
 - доколкото са несъвместими с общия пазар, предоставените помощи в периода от 17 юли 1990 г. до 2 февруари 2002 г. не се възстановяват, тъй като възстановяването им би противоречало на общите принципи на общностното право,
 - предоставените в периода от 3 февруари 2002 г. до 31 декември 2003 г. помощи са несъвместими с общия пазар по смисъла на член 87, параграф 3 ЕО, доколкото получателите не са платили акциз в размер поне 13,01 EUR за 1 000 kg тежки минерални масла, и
 - тези помощи трябва да се възстановят.
- 11 В спорното решение Комисията е счела, че спорните освобождавания съставляват нови, а не съществуващи помощи по смисъла на член 1, буква б) от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 година за установяване на подробни правила за прилагането на член [88 ЕО] (ОВ L 83, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 41). Тя основава тази преценка по-специално на обстоятелството, че спорните освобождавания не са съществували преди влизането в сила на Договора за ЕО в съответните държави членки, че тези освобождавания никога не са били анализирани, нито разрешени въз основа на правилата, които уреждат държавните помощи, и че за тях никога не е било изпратено уведомление.
- 12 След като излага причините, поради които разглежданите помощи са несъвместими с общия пазар, Комисията приема, че с оглед на решенията на Съвета, разрешаващи спорните освобождавания (наричани по-нататък „решенията за разрешаване“) и на обстоятелството, че те са били приети по нейно предложение, възстановяването на несъвместимите помощи, предоставени преди 2 февруари 2002 г. — датата на публикуване в *Официален вестник на Европейските общности* на решенията за започване на процедурата, предвидена в член 88, параграф 2 ЕО, — би противоречало на принципа на защита на оправданите правни очаквания и принципа на правна сигурност.

Производството и обжалваното съдебно решение

- 13 С жалби, подадени в секретариата на Общия съд съответно на 16, 17 и 23 февруари 2006 г., Италианската република, Ирландия, Френската република, Eurallumina SpA (наричано по-нататък „Eurallumina“) и Aughinish Alumina Ltd (наричано по-нататък „AAL“), искат пълна или частична отмяна на спорното решение.
- 14 Със свое решение от 12 декември 2007 г. по дело Ирландия и др./Комисия (Т-50/06, Т-56/06, Т-60/06, Т-62/06 и Т-69/06) Общият съд отменя спорното решение. Съдът отменя това съдебно решение с Решение от 2 декември 2009 г. по дело Комисия/Ирландия и др. (С-89/08 Р, Сборник, стр. I-11245), съдържащо по-подробно описание на предходното производство, тъй като Общият съд отменил спорното решение с довода, че с него Комисията нарушила задължението за мотивиране по отношение на неприлагането в конкретния случай на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999.
- 15 След връщането на делата за ново разглеждане от Общия съд те са съединени за целите на писмената и устната фаза на производството, както и на съдебното решение.
- 16 За да отмени отново спорното решение, в обжалваното съдебно решение Общият съд уважава правните основания или твърденията за нарушения, изтъкнати от страните или от някои от тях и изведени от нарушението на принципа на правна сигурност и принципа на наличие на презумпция за законосъобразност на актовете на Европейския съюз, с които жалбоподателите по същество упрекат Комисията, че с посоченото решение е обезсилила частично правните последици на решенията за разрешаване. При анализа на тези правни основания Общият съд по-специално приема, че решенията са били пречка с обжалваното решение Комисията да счете, че съответните държави членки носят отговорност за спорните освобождавания, и съответно да може да ги квалифицира като държавни помощи по смисъла на член 87, параграф 1 ЕО. Освен това по дело Т-62/06 RENV Общият съд приема твърдението за нарушение на принципа на добра администрация.

Искания на страните

- 17 Комисията иска от Съда да отмени обжалваното съдебно решение, да върне делата на Общия съд за ново разглеждане и да не се произнася по съдебните разноски.
- 18 Ирландия, Френската република, Италианската република, Eurallumina и AAL искат жалбата да бъде отхвърлена и Комисията да бъде осъдена да заплати съдебните разноски.

По жалбата

- 19 В подкрепа на жалбата си Комисията изтъква пет основания. Първите две са с процесуален характер, а другите три са изведени от нарушение по същество на правото на Съюза.
- 20 Първото основание за обжалване е изведено от липсата на компетентност на Общия съд, от допуснати нарушения на процесуалните правила и от нарушения на диспозитивното начало, на член 21 на Статута на Съда на Европейския съюз и на член 44, параграф 1, и член 48, параграф 2 от Процедурния правилник на Общия съд, а при условията на евентуалност — и от липсата на мотиви.

Доводи на страните

- 21 Комисията твърди, че Общият съд неправилно е разгледал служебно правно основание, изведено от нарушение на член 87, параграф 1 ЕО, или че е дал различна правна квалификация на самия предмет на жалбата. Всъщност според нея истинската причина, довела до отмяната на спорното решение, е виждането на Общия съд, че за спорните освобождавания не се прилагат правилата относно контрола върху държавни помощи, тъй като отговорността за тях не се носи от съответните държави членки, а от Съюза. Никой от жалбоподателите в първоинстанционното производство обаче не е изтъкнал това правно основание, а то е въведено в хода на разискванията от въпрос, отправен от Общия съд до страните на 20 юли 2011 г., при положение че такова правно основание не може да се разглежда служебно. Впоследствие в обжалваното съдебно решение Общият съд опитал да намери съответствие между това правно основание и правните основания, изтъкнати от страните относно нарушението на принципа на правна сигурност и принципа на наличие на презумпция за законосъобразност на актовете на Съюза.
- 22 Ирландия, Френската република, Италианската република, Eurallumina и AAL оспорват това първо основание.
- 23 Първо, Френската република и Италианската република отбелязват, че развитите в обжалваното съдебно решение съображения не се основават единствено на констатацията, че държавите членки не носят отговорността за спорните освобождавания, а се основават на едновременен анализ на нарушаването на конкуренцията и на носенето на отговорност от държавата за мярката, като това са двете условия, които трябва да са изпълнени, за да се квалифицира дадена мярка като държавна помощ. Впрочем според Италианската република, макар Общият съд да е длъжен да се произнесе в рамките, които са очертани от правните основания в жалбата, той все пак може да провери служебно дали отсъства някое от същественията условия, обуславящи наличието на държавна помощ, без да се отклонява от разпоредбите, изтъкнати в подкрепа на тези правни основания.
- 24 Ирландия и Италианската република добавят, че Общият съд е могъл служебно да разгледа въпроса за наличието на съществено процесуално нарушение. Впрочем в разглеждания случай Комисията не изпълнила задължението си за мотивиране, тъй като в спорното решение не изложила причините, поради които счита, че отговорността за спорните освобождавания се носи от държавите членки.
- 25 Второ, Френската република, Eurallumina и AAL по същество считат, че Общият съд е допълнил изтъкнатите от тях правни основания чрез осъществения между страните обмен на становища в хода на производството. Френската република припомня, че първото ѝ правно основание за отмяна е било изведено от несъобразяване с понятието за държавна помощ по смисъла на член 87, параграф 1 ЕО, докато Eurallumina посочва, че без да използва израза „носене на отговорност“, е повдигнало въпроса дали отнасящото се до него освобождаване може да се счита за предоставена от Италианската република помощ. Самата Комисия поставила въпроса за носенето на отговорността за спорните освобождавания в разискванията, в своята защита в отговор на правното основание, изведено от нарушението на принципа на правната сигурност. Според Eurallumina тогава Общият съд разгледал този въпрос, за да отхвърли доводите на Комисията и за да затвърди извода си по въпроса дали последиците от разрешение, което е предоставено от европейска институция и което не оставя никаква свобода на преценка при изпълнението му от държавата членка, могат да бъдат оспорени и обезсилени от друга институция на Съюза, както е било направено. Според AAL Общият съд само е разгледал и впоследствие отхвърлил довод на Комисията.

- 26 Трето, Френската република, Италианската република и Eurallumina считат, че във всички случаи въпросът за носенето на отговорността за спорните освобождавания има относителна тежест в мотивите на обжалваното съдебно решение, което би останало обосновано и въз основа на останалите мотиви, дори това първо правно основание да беше уважено.

Съображения на Съда

- 27 От правилата, които уреждат производството пред юрисдикциите на Съюза, и по-специално от член 21 от Статута, както и от член 44, параграф 1 от Процедурния правилник на Общия съд, следва, че рамките на спора по принцип се определят и очертават от страните и че съдът на Съюза не може да се произнася *ultra petita*.
- 28 Въпреки че някои основания могат и дори трябва да бъдат разглеждани служебно — като например липса или непълнота на мотивите на съответното решение, които спадат към съществени процесуални изисквания, — правно основание, което се отнася до законосъобразността на посоченото решение по същество и което е свързано с нарушаването на Договорите или на всякаква правна норма, свързана с тяхното изпълнение, по смисъла на член 263 ДФЕС, може да бъде разглеждано от съда на Съюза само ако е изтъкнато от жалбоподателя (вж. в този смисъл Решение от 2 април 1998 г. по дело Комисия/Sytraval и Brink's France, C-367/95 P, Recueil, стр. I-1719, точка 67, Решение от 30 март 2000 г. по дело VBA/Florimex и др., C-265/97 P, Recueil, стр. I-2061, точка 114 и Решение по дело Комисия/Ирландия и др., посочено по-горе, точка 40).
- 29 Следователно не може служебно да бъде разглеждано правно основание, което е изведено от нарушение на член 87, параграф 1 ЕО, поради констатацията, че държавата не носи отговорност за възпрнатата мярка.
- 30 В разглеждания случай, след като в точки 73 и 74 от обжалваното съдебно решение Общият съд припомня, че за да могат дадени преимущества да бъдат квалифицирани като помощи по смисъла на член 87, параграф 1 ЕО, отговорността за прилагането им трябва да се носи от държавата, в точки 98 и 99 от същото съдебно решение той отхвърля доводите на Комисията, че решенията за разрешение във всички случаи не са могли да доведат до освобождаване на Ирландия, Френската република и Италианската република от задължението им да спазват процедурите и правилата в областта на държавните помощи и че при упражняването на собствената си компетентност в областта на данъчната хармонизация Съветът не е можел да навлиза в компетентността на Комисията в областта на държавните помощи. Общият съд приема, че преимуществата, които спорните освобождавания от акциз евентуално са дали на бенефициерите, са били предоставени в съответствие с решенията за разрешаване, поради което отговорността за тях се носи не от държавите членки, а от Съюза, и следователно Комисията не е можела при самото упражняване на почти изключителните си правомощия, произтичащи от членове 87 ЕО и 88 ЕО, да квалифицира тези преимущества като държавни помощи.
- 31 В точка 104 от обжалваното съдебно решение Общият съд стига до заключението, че решенията за разрешаване са били пречка Комисията да счита, че съответните държави членки са отговорни за спорните освобождавания, и следователно да може да ги квалифицира като държавни помощи по смисъла на член 87, параграф 1 ЕО и да разпорежи частичното им възстановяване, доколкото ги счита за несъвместими с вътрешния пазар по смисъла на член 87, параграф 3 ЕО.

- 32 Ето защо в точка 110 от обжалваното съдебно решение и с неговия диспозитив Общият съд отменя спорното решение, „доколкото в него се констатира или то почива на констатацията, че [спорните] освобождавания[...] представляват държавни помощи по смисъла на член 87, параграф 1 ЕО“ и доколкото с него се разпорежда възстановяването на сумите от посочените освобождавания от техните бенефициери.
- 33 Като е приел, че отговорността за спорните освобождавания се носи от Съюза, Общият е разгледал не правно основание, изведено от нарушение на съществени процесуални правила — както твърдят Ирландия и Италианската република, — а правно основание относно законосъобразността на спорното решение по същество, което основание е свързано с нарушение на Договора за ЕО.
- 34 Както обаче поддържа Комисията и както констатира генералният адвокат в точки 57—63 от заключението си, никой от жалбоподателите в производството пред Общия съд не е изтъкнал такова правно основание. Всъщност от материалите по делото пред Общия съд е видно, че въпросът за носенето на отговорността за спорните освобождавания — който само се отбелязва от Комисията в писмената ѝ защита по дело T-56/06, както и от Eurallumina в писмената му реплика по дело T-62/06, където обаче същото дружество посочва, че „[в]ъпреки всичко тази проблематика не трябва да се разглежда“, — е въведен в разискванията от Общия съд при отправянето на писмен въпрос до страните, както това впрочем следва и от точка 98 от обжалваното съдебно решение.
- 35 Обратно на твърденията на Френската република, Eurallumina и AAL, не може да се приеме, че Общият съд е допълнил изтъкнатите от страните правни основания. Всъщност, макар наистина Общият съд да е свързал въпроса за носенето на отговорността за спорните освобождавания с изтъкнатите от страните правни основания, изведени от нарушението на принципа на наличие на презумпция за законосъобразност на актовете на Съюза и принципа на правна сигурност, вярно е също така, че от една страна, този въпрос произтича от отделно и различно по своя характер правно основание, което се отнася не до нарушение на общите принципи на правото на Съюза, а до нарушение на Договора за ЕО, и от друга страна, е видно — по-специално от направеното в точки 53—56 от обжалваното съдебно решение изложение на правните основания на страните, — че страните не са изтъкнали тези принципи с цел да се приеме, че спорните освобождавания не представляват държавни помощи.
- 36 Следователно Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, която опорочава обжалваното съдебно решение, като е разгледал служебно правно основание, съгласно което отговорността за спорните освобождавания се носела не от държавите членки, а от Съюза, и поради това освобождаванията не представлявали държавни помощи по смисъла на член 87, параграф 1 ЕО.
- 37 Все пак мотивите относно носенето на отговорността за спорните освобождавания, на които са посветени единствено точки 73, 74, 98, 99 и 104 от обжалваното съдебно решение, са само част от неговите мотиви. Ето защо трябва да се провери дали това съдебно решение остава обосновано въз основа на останалите мотиви, изложени в него.
- 38 Извън съображенията относно констатацията, че държавите членки не носят отговорност за спорните освобождавания, Общият съд обосновава обжалваното съдебно решение със следните мотиви.
- 39 В точки 63—72 от обжалваното съдебно решение Общият съд най-напред приема, че предвид общата цел на правилата за хармонизация на националните данъчни законодателства и на правилата в областта на държавните помощи — а именно насърчаване на правилното функциониране на вътрешния пазар чрез възпрепятстване по-специално на нарушаването на конкуренцията — взаимосвързаното прилагане на тези различни правила налага да се приеме,

че понятието за нарушаване на конкуренцията има еднакъв обхват и смисъл в двете области. В това отношение Общият съд посочва, че член 8, параграфи 4 и 5 от Директива 92/81 възлага именно на Комисията, която предлага, и на Съвета, който решава, отговорността да се прецени дали е налице евентуално нарушение на конкуренцията, за да разрешат или да не разрешат на дадена държава членка да приложи или да продължи да прилага освобождаване от хармонизирания акциз, и че при различни преценки Комисията има възможност да подаде жалба за отмяна на решението на Съвета.

- 40 По-нататък, в точки 76—97 от обжалваното съдебно решение, Общият съд констатира, че в разглеждания случай не се оспорва, че за да прилагат или да продължат да прилагат спорните освобождавания до 31 декември 2003 г., Ирландия, Френската република и Италианската република са се позовали на решенията за разрешаване и изцяло са се съобразили с посочените решения, които са били задължителни за тях, доколкото последните са съдържали някои ограничителни условия с географски и времеви характер.
- 41 В този контекст, в точки 79—96 от същото съдебно решение Общият съд отхвърля доводите на Комисията, че решенията за разрешаване, от една страна, са били необходимо, но недостатъчно условие за прилагане на спорните освобождавания от акциз от съответните държави членки, и от друга страна, не са предрешавали това, че ако посочените освобождавания представляват държавни помощи по смисъла на член 87, параграф 1 ЕО, те е следвало да ѝ бъдат съобщени и да бъдат разрешени от нея в съответствие с член 88 ЕО, както било посочено в съображение 5 от Решение 2001/224. В това отношение Общият съд отбелязва, че решенията за разрешаване, предхождащи Решение 2001/224, не съдържат такова условие, и приема, че посоченото съображение 5 не може да се разглежда като изява на волята на Съвета за поставяне на действието на неговото разрешение в зависимост от изпълнението на евентуални последващи процедури и решения от Комисията в областта на държавните помощи.
- 42 Всъщност според Общия съд извършеното от Комисията тълкуване на съображение 5 от Решение 2001/224 е опровергано от отговора на Съвета на въпросите на Общия съд. Освен това във всички случаи това тълкуване не можело да бъде възприето, тъй като при обстоятелствата в конкретния случай щяло да доведе до непоследователно прилагане на правилата за хармонизация на данъчните законодателства и на правилата в областта на държавните помощи, защото, първо, решенията за разрешаване, приети единодушно по предложение на Комисията, почивали на обща преценка на тези две институции, според която спорните освобождавания от акциз не водят до нарушаване на конкуренцията и не засягат правилното функциониране на вътрешния пазар, второ, избирателността в регионален план по отношение на посочените освобождавания произтича пряко от тези решения, и трето, последните разрешават пълно освобождаване от акциз.
- 43 Накрая — след като в точки 100—103 от обжалваното съдебно решение констатира, че Комисията никога не е използвала правомощията, с които е разполагала по член 8, параграф 5 от Директива 92/81 или по членове 230 ЕО и 241 ЕО с цел прекратяване на действието или изменение на решенията за разрешение, отмяна на тези решения или обявяване на невалидността на посочената директива, — в точки 104 и 105 от същото съдебно решение Общият съд посочва, че в момента, в който Комисията е приела спорното решение, Решение 2001/224 е било валидно, както и че последното, предхождащите го решения и същата директива са се ползвали с презумпцията за законосъобразност, свързана с актовете на Съюза, и са породили всичките си правни последици. Ето защо Общият съд приема, че Ирландия, Френската република и Италианската република са имали право да се позовават на тези решения, за да продължават да прилагат спорните освобождавания. От това той заключава, че при особените обстоятелства в конкретния случай спорното решение нарушава принципа на правна сигурност и принципа на наличие на презумпция за законосъобразност на актовете на

Съюза, тъй като пряко поставя под съмнение валидността на спорните освобождавания, както и — косвено, но неизбежно — валидността на решенията за разрешение и свързаните с тях последици.

- 44 Освен това в точки 107—109 от обжалваното съдебно решение Общият съд приема твърдението за нарушение на принципа на добра администрация, изтъкнато от Eurallumina по дело T-62/06 RENV, считайки, че нарушението произтича от това, че Комисията е приела спорното решение, без да държи сметка за специфичните права, които Италианската република е предоставила на това дружество в приложение на Решение 2001/224, чиито последици били правно защитени от принципа на правна сигурност и от принципа на наличие на презумпция за законосъобразност на актовете на Съюза.
- 45 Като е приел това обаче, Общият съд е пренебрегнал съответните правомощия на Съвета и на Комисията в областта на хармонизацията на законодателствата относно акцизите, от една страна, и в областта на държавните помощи, от друга страна.
- 46 Всъщност следва да се припомни, че Директива 92/81 е приета на основание член 99 от Договора за ЕИО (впоследствие член 99 от Договора за ЕО, а след това член 93 ЕО), който предоставя на Съвета правомощия за приемането на разпоредби за хармонизиране на законодателството относно данъците върху оборота, акцизите и другите форми на косвено данъчно облагане, в степента, в която такава хармонизация е необходима за осигуряване създаването и функционирането на вътрешния пазар.
- 47 Решенията за разрешаване се приети в съответствие с член 8, параграф 4 от тази директива, която предоставя на Съвета, действащ единодушно по предложение на Комисията, правомощие да разрешава на всяка държава членка освобождавания или намалявания, различни от предвидените в посочената директива, „поради специфични съображения“. Целта и приложното поле на предвидената в този член процедура са различни от тези на уредения в член 88 ЕО режим.
- 48 Така в точки 29—31 от Решение от 29 юни 2004 г. по дело Комисия/Съвет (C-110/02, Recueil, стр. I-6333) Съдът констатира, че с предвиденото в член 88 ЕО постоянно наблюдение и контрол върху помощите от страна на Комисията Договорът цели до обявяването на евентуалната несъвместимост на помощ с общия пазар да се стига след подходяща процедура — за чието прилагане отговорност носи тази институция — под контрола на Общия съд и на Съда. По този начин членове 87 ЕО и 88 ЕО отреждат централна роля на Комисията при признаването на евентуалната несъвместимост на дадена помощ. Предоставените с член 88, параграф 2, трета алинея ЕО правомощия на Съвета в областта на държавните помощи имат по отношение на него изключителен характер и това налага те непременно да бъдат тълкувани стриктно (вж. в този смисъл и Решение от 4 декември 2013 г. по дело Комисия/Съвет, C-111/10, точка 39).
- 49 Ето защо решение на Съвета, с което в съответствие с член 8, параграф 4 от Директива 92/81 се разрешава на държава членка да въведе освобождаване от акциз, не може да възпрепятства Комисията да упражни предоставените ѝ от Договора правомощия и следователно да приложи предвидената в член 88 ЕО процедура, за да провери дали това освобождаване представлява държавна помощ и при приключването на процедурата при необходимост да приеме решение като спорното.
- 50 Обстоятелството, че решенията за разрешаване допускат пълно освобождаване от акциз, като налагат конкретни условия с географски или времеви характер и последните са стриктно спазвани от държавите членки, е ирелевантно за разпределянето на правомощията между Съвета и Комисията и съответно не може да лиши Комисията от възможността да упражни своите правомощия.

- 51 Впрочем при съблюдаване на това разпределение на правомощията в съображение 5 от Решение 2001/224 — което е било в сила в периода, за който спорното решение разпорежда възстановяване на помощите — се посочва, че това решение не предопределя изхода от евентуални процедури, които биха могли да бъдат предприети на основание членове 87 ЕО и 88 ЕО, и не отменя изискването държавите членки „да нотифицират Комисията в случаите на потенциални държавни помощи“.
- 52 Наистина решенията за разрешаване са били приети по предложение на Комисията и тя никога не е използвала правомощията, с които е разполагала по член 8, параграф 5 от Директива 92/81 или по членове 230 ЕО и 241 ЕО с цел прекратяване на действието или изменение на решенията за разрешение, отмяна на тези решения или обявяване на невалидността на посочената директива. В това отношение от спорното решение следва, че към момента на приемане на решенията на Съвета за разрешаване Комисията е счела, че последните не водят до нарушаване на конкуренцията и не засягат правилното функциониране на вътрешния пазар (Решение по дело Комисия/Ирландия и др., посочено по-горе, точка 83).
- 53 Както обаче твърди Комисията, понятието за държавна помощ отразява обективно положение и не зависи от поведението или от изявленията на институциите (Решение по дело Комисия/Ирландия и др., посочено по-горе, точка 72). Следователно обстоятелството, че решенията за разрешаване са били приети по предложение на Комисията, не може да бъде пречка за квалифицирането на освобождаванията като държавни помощи по смисъла на член 87, параграф 1 ЕО, ако условията за наличието на държавна помощ са изпълнени. Това обстоятелство обаче трябва да се вземе предвид по отношение на задължението за възстановяване на несъвместимата помощ с оглед на принципа на защита на оправданите правни очаквания и принципа на правна сигурност, както постъпва и Комисията в спорното решение, като не разпорежда възстановяване на помощите, предоставени преди датата на публикуване в *Официален вестник на Европейските общности* на решенията за започване на предвидената в член 88, параграф 2 ЕО процедура.
- 54 Следователно мотивите на обжалваното съдебно решение, изложени в точки 39—44 от настоящото решение, не могат да обосноват от правна страна заключението на Общия съд, че спорното решение поставя под съмнение валидността на решенията за разрешаване на Съвета и по този начин нарушава принципа на правна сигурност и принципа на наличие на презумпция за законосъобразност на актовете на Съюза. Същото се отнася и за основаващото се на същите мотиви заключение, че в случая по дело T-62/06 RENV Комисията е нарушила принципа на добра администрация.
- 55 С оглед на всички тези съображения и без да е необходимо да се разглеждат останалите доводи и основания на страните, обжалваното съдебно решение трябва да бъде отменено изцяло.

По връщането на делото за ново разглеждане от Общия съд

- 56 Съгласно член 61, първа алинея от Статута на Съда последният може, ако отмени решението на Общия съд, сам да постанови окончателно решение по делото, когато фазата на производството позволява това, или да върне делото на Общия съд за постановяване на решение.
- 57 Тъй като в случая Общият съд е разгледал само част от многото правни основания, изтъкнати от страните, Съдът счита, че фазата на производството не му позволява да постанови окончателно решение по спора. Ето защо съединените дела следва да се върнат за ново разглеждане от Общия съд.

По съдебните разноси

- 58 Тъй като делата се връщат за ново разглеждане от Общия съд, Съдът не следва да се произнася по съдебните разноси, свързани с настоящото производство по обжалване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

- 1) **Отменя Решение на Общия съд на Европейския съюз от 21 март 2012 г. по дело Ирландия и др./Комисия (T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV и T-69/06 RENV).**
- 2) **Връща съединени дела T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV и T-69/06 RENV за ново разглеждане от Общия съд на Европейския съюз.**
- 3) **Не се произнася по съдебните разноси.**

Подписи